

Professor Gunnar Fløystad
Matematisk institutt, UiB

Studiesjef Ingrid Christensen
Rådgiver Ingrid Solhøy
Visedekan for utdanning Harald Walderhaug
Mat.Nat. fakultet

Realistutvalget

Referanser:

Brev av 6/5-2019 fra Realistutvalget

Brev av 1/7-2019 fra Mat.Nat. fakultet, 2019/5910-INSO

VEDRØRENDE FORSLAG OM Å ÅPNE FOR ENGELSK PÅ 100-TALLSEMNER

Det er nok ikke overraskende at denne problemstillingen før eller senere ville dukke opp. Men forslaget fra studentene og skrivet fra fakultetet er ikke særlig gjennomtenkt. Slik jeg ser det er det heller ikke i samsvar med samfunnsoppdraget til universitetet. La meg først ta for meg praktiske sider ved dette:

1. For 100-tallsemner står det at kurset foreleses på norsk. Når man begynner å studere og for første gang møter omfattende og teknisk krevende materiale, skal man ha den trygghet at det presenteres på norsk slik det står.

2. Om man skulle åpne opp for å skifte til engelsk, hvordan skal det da sies? ”Studentene kan be om at emnet foreleses på engelsk dersom foreleser sin norsk er vanskelig å forstå”, eller ”Emnet kan foreleses på engelsk dersom noen av studentene ber om dette.” Isåfall vil nok 100-tallsemner i det store og hele måtte foreleses på engelsk, da det ofte finnes studenter med relativt dårlige norsk-bakgrunn, som vil be om dette, eller ”Emnet kan foreleses på engelsk dersom et flertall av studentene ved evaluering ønsker dette”. Er det da nok med et simpelt flertall blant dem som deltar på evalueringen eller skal det være et absolutt flertall blant alle oppmeldte før man skifter til engelsk? Eller skal det være nok at et kvalifisert mindretall på f.eks. en femtedel eller en fjerdedel finner foreleserens norsk så vanskelig og slitsom at de ønsker engelsk, selv om flertallet stemmer for at forelesningene fortsetter på norsk? Skal studentene ha fullmakt til å ønske forelesningene på engelsk uansett grunn, eller er det utelukkende dårlig norsk hos foreleser som skal

godtas som begrunnelse for forslag om å skifte til engelsk? Om det siste gjelder bør vel dette bakes inn i spørsmålet man skal stemme over: ”Synes du at foreleserens norsk er vanskelig å forstå, og at forelesningene av den grunn bør holdes på engelsk.”

3. Skrivet fra fakultetet sier ikke noe om hva som skal skje videre. Er denne foreleseren å regne som tapt for videre undervisning på 100-tallsnivå siden dette i utgangspunktet skal foregå på norsk? Eller skal man søke å gi hjelp og oppfølging slik at foreleseren kan forbedre sin norsk slik at han/hun senere helt igjennom kan undervise 100-talls kurs på norsk?

4. Det er også slik at noen snakker med en slik aksent at om de svitsjer over til engelsk, er det ikke sikkert at dette blir bedre. Det kan i noen tilfeller bare gjøre ting vondt verre for studentene, når disse ikke er vant til å høre tekniske faglige framstillinger på engelsk.

Det andre punktet over er av mer praktisk karakter som kanskje kunne ha funnet sin løsning. Den viktigste innvendingen mot forslaget er imidlertid av mer prinsipiell karakter: Om vi åpner for å undervise 100-tallskurs på engelsk er veien kort til at dette blir det vanlige å gjøre, særlig siden universitetet ansetter mange med utenlandsk bakgrunn.

På universitetet skal vi bibeholde og formidle fagterminologi på norsk. Dette har vi nå essensielt bare mulighet til å gjøre i kursene på 100-tallsnivå og ved veiledning. Og kursene på 100-tallsnivå er den viktige arenaen der studenter møter dette og ser hvordan norsk brukes i faget deres. Det er viktig at studentene verdsetter, har lært og kan bruke norsk fagspråk når de skal ut i yrkeslivet. Ikke minst er det viktig for dem som skal ut i skolen, at de har god innsikt i og bruk av det norske språk i formidling av fagene de underviser i. Jeg ser allerede nå at mange studenter er ganske klønete i språkbruken når jeg snakker med dem om faglige ting. Om norsk forsvinner fra grunnundervisningen kan dette bli atskillig verre. Og om norsk skulle forsvinne som fagspråk er veien ikke lang til at norsk bare brukes om enklere ting i dagliglivet, mens engelsk tar over alle mer sofistikerte områder.

Nå er det imidlertid slik at det ansettes mange utlendinger ved universitetet. I stillingsutlysningene står det at den som ansettes skal kunne undervise på norsk etter to år. Det å undervise kurs på alle nivåer er en del av forpliktelsene i jobben. Ingen kan skjermes fra dette. Situasjonen som her er tema er en som vi må regne med vil kunne oppstå gjentatte ganger. Det synes derfor naturlig å ha forskrifter om hva som i såfall skal skje, og her er mitt forslag.

For at en slik situasjon skal utløses er det rimelig at en viss andel av studentene ved evalueringen, f.eks. 20%, angir at foreleserens norsk er så vanskelig å forstå at de mener det går ut over undervisningen i vesentlig grad. Alternativt kan det sendes inn en skriftlig henvendelse fra studentene undertegnet av minst 10% av de påmeldte på kuset eller minst seks studenter dersom antallet studenter er færre enn seksti. Det settes da ned en kommisjon bestående av studenter og ansatte samt en fast representant fra fakultetet for å sikre overoppsyn og gjennomgående erfaring. Minst en av studentene er fra dem som har undertegnet og minst en fra dem som ikke har undertegnet. Disse vurderer så foreleserens norsk-språklige undervisning. Dersom det er enighet om at foreleserens norsk i vesentlig grad gjør det vanskelig for studentene, bør det aktuelle instituttet umiddelbart foreta en rokkering av forelesere. En foreleser fra et annet kurs, med gode norskferdigheter, settes til å forelese det aktuelle 100-tallsemnet, mens foreleseren som tas ut fra dette emnet settes til å forelese et kurs der han/hun kan bruke engelsk. Kommisjonen foretar også en diagnose av hva ved denne foreleserens norsk som ikke er tilfredstillende. Er det for dårlig ordtilfang, for klønete språklig oppbygning, eller for vanskelig aksent? Utifra dette bør fakultetet hensynsfullt tilby (og foreleseren ha plikt til å motta) tilpasset norskopplæring, muligens logoped for å forbedre uttale. Foreleseren kan da forbedre sin norsk slik at han/hun senere kan undervise 100-tallsemner. Dette vil også være ham/henne til hjelp på andre arenaer siden norsk både er dagligspråket og administrasjonsspråket ved Universitetet i Bergen.

Vennlig hilsen
Gunnar Fløystad